

משך חכמה

פרשת אמור, פסקא מג – מו, תשלום תרומה לזר שאכלה

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

ויום אחד כו'. פליאה, איך מצאנו קטן מתחייב בתשלומין על אכילתו, קרן וחומש. ותו תמוה, מאי שייך הכא בן ט' שנים, אטו איתרבאי לדבר דתליא בביאתו, דבהא, בן ט' שנים ביאתו ביאה (סנהדרין סט, ב). ומאדרת אליהו נראה שמחקה. וכעת אין לי מקום, רק אם נאמר דאזיל אליבא דרבי יוסי ברבי יהודה בנדה מו, א, דבן ט' שנים ויום אחד, שהביא שערות ועודן בו הוה סימן, ודחוק מאוד, וצריך עיון².

[מד]

(כב, טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָּה בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם:

מה הפירוש "והשיאו אותם עון אשמה"

(כב, טז) והשיאו אותם עון אשמה כו'. יעוין³ סנהדרין דף צ, ב דברי רבי אליעזר בן יעקב, דדריש על אם נותן לכהן עם הארץ

לפיכך הוה אמינא דהתחייב נמי באכילת קודש קרן וחומש, שהרי הוא גדול לכל דיני התורה, קא משמע לן קרא, דלענין זה אין דינו כגדול, דדוקא גדול ממש מבן י"ג שנה שאכל קודש חייב קרן וחומש, והוא דוחק, וצ"ע.

² תמצית דבריו: הטעם שכתוב "איש", בא למעט קטן שאינו חייב. והוא"ו "ואיש" בא למעט אפילו הוא בן ט' שנים, שאף על פי שבכל התורה - מלבד לענין ביאה - אין הבדל בן ט' ליותר מבן ט', צריך לומר, דקאי לרבי יוסי בר יהודה, דסובר שקטן מבן ט' שנים שהביא שערות ועודן עליו בגדלותו דינו כגדול מבן ט', לזה ממעטו מקרן וחומש.

[מד]

³ [מד] (כב, טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָּה בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם ע"כ. ופשט הכתוב צריך ביאור, על מי הכונה שהשיאו אותם עון. ורש"י נתקשה בזה, וכתב וז"ל "והשיאו אותם - את עצמם יטענו עון, באכלם את קדשיהם, שהובדלו לשם תרומה וקדשו ונאסרו עליהם. ואונקלוס שתרגם במיכלהון בסואבא, שלא לצורך תרגמו כן" עכ"ל. הנה

פרשת תשלום תרומה לזר שאכלה

(כב, יד-טז) - (יד) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קִדְשׁ בְּשִׁגְגָה וְיִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַפֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ: (טו) וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת קִדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יְרִימוּ לָהֶ: (טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָּה בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם:

פסקאות: מג - מו

[מג]

(כב, יד) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קִדְשׁ בְּשִׁגְגָה וְיִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַפֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ:

מדוע כתוב "ואיש"

(כב, יד) ואיש כי יאכל קדש וכו'. בתורת¹ כהנים (פרשה ו, תחילת פרק ו, פיסקא ב) איש פרט לקטן. יכול שאני מוציא בן ט שנים

¹ [מג] (כב, יד) "ואיש כי יאכל קדש בשיגגה ויסף חמשייתו עליו ונתן לפהן את הקדש" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע כתוב "ואיש" די לכתוב האוכל קודש כו'. ובתורת כהנים אמרו וז"ל (פרשה ו, תחילת פרק ו, פסקא ב) "איש. פרט לקטן. או יכול שאני מוציא בן תשע שנים ויום אחד, תלמוד לומר ואיש" עכ"ל. הנה מדכתיב "איש" ממעט קטן, והא דכתיב וא"ו "ואיש", בא ללמד דלא נאמר איני מוציא אלא פחות מבן ט' שנים, אבל אם הוא בן ט' שנים חייב, תלמוד לומר "ואיש", אפילו הוא בן ט' שנים אינו חייב עד שיהיה גדול.

אבל יש לתמוה טובא, מדוע צריך "איש" ללמד שקטן אינו משלם קרן וחומש על אכילתו, איך יתכן שקטן התחייב קרן וחומש על אכילתו. עוד תמוה, מדוע צריך וא"ו למעט בן ט' שנים, אם קטן פטור, גם יותר מבן ט' שנים פטור, דדוקא בדבר ששייך ביאה יש לחלק בן ט' שנים לפחות מבן ט' שנים, דבן ט' שנים ביאתו ביאה (סנהדרין סט, ב. ועוד), אבל לדבר שאינו שייך ביאה אין חילוק בין פחות מבן ט' שנים לבן ט' שנים, והגרי"א באדרת אליהו מחק הא דבן ט' שנים מגירסת הספרא.

ובדוחק מבאר המשך חכמה, דצריך לומר דדברי התורה כהנים הם אליבא דרבי יוסי בר יהודה, דסובר בנדה (מו, א) דקטן מבן ט' שנים שהביא ב' שערות ועודן עליו עד שנעשה בן י"ג שנה הרי הוא כגדול מגיל ט' שנים,

משך חכמה

פרשת אמור, פסקא מג – מו, תשלום תרומה לזר שאכלה

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

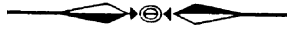
עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

(כב, טז) וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה בְּאֶכְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם:

יש לדקדק, מדוע כתוב שה' מקדש את התרומה, והרי נעשה קדושה על ידי המפריש. ועוד, איך אפשר להשאל על התרומה

(כב, טז) וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה בְּאֶכְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם. הנה⁵ צריך ביאור, על מי קאי קרא. ושטחיות הפסוק

[מה]

⁵ [מה] (כב, טז) וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה בְּאֶכְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם ע"כ. ויש לבאר, על מי עולה הפסוק "אני ה' מקדשם". ופשוט הכתוב מורה שעולה על התרומה, אבל לפי זה יש להקשות, דאם ה' מקדש את התרומה לא היה מועיל שאלה על התרומה (נדרים נט, א), דדוקא בנדר שייך שאלה, כיון שחלות הנדר על פיו, וכשמברר שטעה שואל על הנדר, אבל תרומה שחלות האיסור הוא שה' מקדשה, איך יכול להשאל עליה. ובאמת על הקדשים לא כתוב בתורה שה' מקדשם, אלא שישאל מקדשין אותם, שאצל מזבח והפרוכת (ויקרא כא, כג), והכהנים (שם כב, ט), כתוב כי אני ה' מקדשם, אבל בקדשים כתוב (כב, ג) יקדישו בני ישראל לה', ולא יחללו כו' אשר הם מקדישים לי (שם פסוק ב), אם כן איך כתב כאן על תרומה כי אני ה' מקדשם.

אבל הביאור בזה, דבאמת את התרומה מקדש ה', ומטעם זה אמרו חז"ל (סנהדרין פג, א. ועוד) שהאוכל טבל במיתה, כי הקדושה חלה עליהם מציווי ה' כאשר מרחן בכרי וראה פני הבית (ברכות לה, ב. ועוד), אבל המפריש תרומה הוא מברר בין חלק שהוא קדוש שקדשן ה' ובין החולין, ובזה מיושב הכל, דבאמת ה' מקדש את חלק הקדושה, אבל מכל מקום יכול להשאל על הברירה שעשה, וחוזר להיות קדושה וחולין מעורבבין יחד, דהיינו טבל.

ובאמת כך הוא מבואר בפירוש הרא"ש על נדרים. דהנה המתפיס נדר אינו חל אלא אם מתפיס בדבר הנדור ולא בדבר האסור (נדרים יג, ב), ולכן המתפיס בנבלה לא הוי נדר אלא אם מתפיס בלחם שאסר בנדר, ותניא בנדרים (יב, א) שאם מתפיס בתרומה לא הוי נדר. והקשו הראשונים מדוע לא הוי מתפיס בדבר הנדור, והרי תרומה נאסרת על ידי פיו בלבד, ותיקן הרא"ש בפירושו (שם, ד"ה כחלת) וז"ל "ואף על גב דמתסר על ידי פיו,

ואוכל בטומאה, משיאו עון אשמה לישראל הנותן לו, ועל פי זה נוסד התרגום במיכלון במסאובהון".

[מה]

מפרש, דהשיאו את עצמן עון שאכלו קודש שמובדל לה', ותמה על תרגום אונקלוס שמתרגם שאכלו בטומאה, דאין צורך לתרגם שהעון הוא שאכלו בטומאה, דאפילו אכלו בקדושה, הא קודש אסור לישראל, אבל באמת גם פשוט הכתוב לפי רש"י קשה, דנכתב בלשון נסתר.

ומבאר המשך חכמה, על פי הא דגרסינן סנהדרין (צ, ב) "אמר רב אחא בר אדא אמר רב יהודה, כל הנותן תרומה לכהן עם הארץ כאילו נותנה לפני ארי, מה ארי ספק דורס ואוכל, ספק אינו דורס ואוכל, אף כהן עם הארץ, ספק אוכלה בטורה ספק אוכלה בטומאה. רבי יוחנן אמר אף גורם לו מיתה, שנאמר (ויקרא כב, ט) ומתו בו כי יחללהו. דבי רבי אליעזר בן יעקב תנא, אף משיאו עון אשמה, שנאמר (שם, טז) והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם" ע"כ. הנה מבואר דדרש על האי קרא דעולה גם על ישראל, שנותן קדשים לכהן עם הארץ שאוכלו בטומאה.

ואם תאמר הא כל הפרשה מדבר בישראל שאוכל ולא בכהן, באמת פירוש הכתוב לפי זה, שמשיא לישראל עון אשמה, על שנתן לכהן עם הארץ שאכלו בטומאה, ולא עולה על הכהן, שאכילת קודש בטומאה במיתה ולא רק עון אשמה, אבל הישראל יש עליו עון אשמה, שגורם לכהן לאכול בטומאה. נמצא שכל הפרשה בדין ישראל, או שאוכל בעצמו או שנותן לכהן עם הארץ, ועל ידי זה יהיה לישראל עון אשמה, ועל פי דברי התנאים הללו יסד תרגום אונקלוס את תרגומו, והוא ממש כפי פשוט הכתוב, דנכתב בלשון שלישי, שהשיאו הכהנים האוכלים בטומאה את ישראל עון אשמה. [ובאמת רש"י בסנהדרין (שם) כתב על דברי רבי אליעזר בן יעקב את לשון התרגום כאן, דכך מפרש את דברי הכתוב, ופלא שבפירוש חומש תמה על תרגום אונקלוס], ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

⁴ תמצית דבריו: פירוש הכתוב על פי הא דדרשו חז"ל, שעולה על ישראל שנותן לכהן עם הארץ לאכול תרומה, דאוכלו בטומאה, ועל ידי זה משיא את ישראל עון אשמה שגורם לו לאכול בטומאה, ולכן תרגם אונקלוס שאכלו בטומאה.

משך חכמה

פרשת אמור, פסקא מג – מו, תשלום תרומה לזר שאכלה

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

הרא"ש נדרים יב, א ד"ה כחלת אהרן ותרומתו, עיין שם. וזה נכון בפשט.⁶

[מו]

(כב, טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם:

מדוע כתוב והשיאו אותם כו', היה לכתוב ונשאו עון אשמה

(כב, טז) ובספרי⁷ פרשת נשא (פיסקא לב), זה אחד משלושה אתים שהיה רבי ישמעאל דורש בתורה וכו'. והביאו רש"י

הם משיאים את עצמם. כיוצא בו אתה אומר ויקבור אותו בניה (דברים לד ו), וכי אחרים קברו אותו, והלא הוא קבר את עצמו, אף כאן אתה אומר יביא אותו, הוא יביא את עצמו ואין אחרים מביאים אותו" עכ"ל הספרי.

אבל כיון שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, מבאר המשך חכמה שבכל המקומות הללו לא בכדי נכתב בלשון זה, שהוא גם פירוש אחר בפשט.

דהנה בפרשת קרח כתוב (במדבר יח, א) "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן אֲתָהּ וּבְנֵיךָ וּבֵית אֲבִיךָ אֲתָהּ תִשָּׂאוּ אֶת עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ וְאֲתָהּ וּבְנֵיךָ אֲתָהּ תִשָּׂאוּ אֶת עֲוֹן כְּהֵנָּהכֶם", מבואר שעל חילול המקדש והקודש הכהנים נושאים את העון, וסמוך לזה כתוב מתנות כהונה, ללמד, שבשכר שהכהנים נושאים את עון

מקדש זכו במתנות כהונה, וכן בלויים כתוב (במדבר יח, כב-כג) "כב) וְלֹא יִקְרְבוּ עוֹד בְּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְשֹׂאת חַטָּא לְמוֹת: (כג) וְעִבְדוּ הַלְוִי הוּא אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִשָּׂאוּ עֲוֹנֵם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נִחְלָה" ע"כ, וגם בזה משמע בקרא שבשכר שאוכלים

מתנות לוייה ישאו הלויים את עון אהל מועד, ולפי זה, אם ישראל אוכל תרומה נענש הוא בעצמו על עון המקדש אם מתחלל, שכיון שאכל מתנות כהונה ולא הכהן, נעשה הזר אשם בעון המקדש. [לא מצאתי מפורש שעון המקדש שנושאים הכהנים והלויים הם תמורת מתנות כהונה ולוייה, אבל כך משמע מפשט הכתוב]

לכן כתבה תורה "וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה" – פירוש, הכהנים ישאו על הישראלים שאכלו תרומה, ישיאו עליהם עון אשמה של המקדש, והטעם – "בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם" – לכן הם נושאים את העון ולא הכהנים. ומיושב לשון הכתוב בפשט מדוע לא כתוב ונשאו, כי מלמד שהכהנים משיאים עליהם את עון המקדש.

הם משיאים את עצמם. כיוצא בו אתה אומר ויקבור אותו בניה (דברים לד ו), וכי אחרים קברו אותו, והלא הוא קבר את עצמו, אף כאן אתה אומר יביא אותו, הוא יביא את עצמו ואין אחרים מביאים אותו" עכ"ל הספרי.

אבל כיון שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, מבאר המשך חכמה שבכל המקומות הללו לא בכדי נכתב בלשון זה, שהוא גם פירוש אחר בפשט.

דהנה בפרשת קרח כתוב (במדבר יח, א) "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן אֲתָהּ וּבְנֵיךָ וּבֵית אֲבִיךָ אֲתָהּ תִשָּׂאוּ אֶת עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ וְאֲתָהּ וּבְנֵיךָ אֲתָהּ תִשָּׂאוּ אֶת עֲוֹן כְּהֵנָּהכֶם", מבואר שעל חילול המקדש והקודש הכהנים נושאים את העון, וסמוך לזה כתוב מתנות כהונה, ללמד, שבשכר שהכהנים נושאים את עון

מקדש זכו במתנות כהונה, וכן בלויים כתוב (במדבר יח, כב-כג) "כב) וְלֹא יִקְרְבוּ עוֹד בְּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְשֹׂאת חַטָּא לְמוֹת: (כג) וְעִבְדוּ הַלְוִי הוּא אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִשָּׂאוּ עֲוֹנֵם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נִחְלָה" ע"כ, וגם בזה משמע בקרא שבשכר שאוכלים

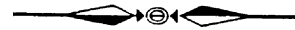
מתנות לוייה ישאו הלויים את עון אהל מועד, ולפי זה, אם ישראל אוכל תרומה נענש הוא בעצמו על עון המקדש אם מתחלל, שכיון שאכל מתנות כהונה ולא הכהן, נעשה הזר אשם בעון המקדש. [לא מצאתי מפורש שעון המקדש שנושאים הכהנים והלויים הם תמורת מתנות כהונה ולוייה, אבל כך משמע מפשט הכתוב]

לכן כתבה תורה "וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה" – פירוש, הכהנים ישאו על הישראלים שאכלו תרומה, ישיאו עליהם עון אשמה של המקדש, והטעם – "בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם" – לכן הם נושאים את העון ולא הכהנים. ומיושב לשון הכתוב בפשט מדוע לא כתוב ונשאו, כי מלמד שהכהנים משיאים עליהם את עון המקדש.

מורה, כי קאי על התרומה שה' מקדשם, וזה לא יתכן, דאם כן לא היה מועיל שאלה בתרומה. ואצל מזבח והפרכת (ויקרא כא, כג), והכהנים (שם, כב, ט), כתוב כי אני ה' מקדשם. אבל בקדשים כתיב (כב, ג) יקדישו בני ישראל לה', ולא יחללו כו' אשר הם מקדישים לי (שם פסוק ב), ואיך כתב כי אני ה' מקדשם. לכן ביארו שגם הטבל הוא במיתה. ולכן הקדושה חל עליהם בעצם רק מצווי השם יתרוך, כיון שמירחן בכרי וראו פני הבית (ברכות לה, ב), רק שהזר מברר החלקים מה שהוא קודש ומה שהוא חולין, אבל הקדושה לא בא מהפרשתו. ועיין פירוש

לא הוי דבר הנדור, דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום טבל, ופיו לא אסר, אלא התיר, שהוציא השירים מידי טבל" עכ"ל, הנה מתרץ הרא"ש, דבאמת לפני שפיו הקדיש את התרומה היה מעצמו אסור חלק הקדושה, ופיו לא אסר כלום, אלא בירר בין החולין לקודש, והתיר את השירים מידי טבל, הנה מבואר ממש כדברי המשך חכמה [ועיין שם שהר"ן תירץ בדרך אחרת], ודברי הרא"ש נכונים בפשט הכתוב כאן, שה' מקדש את התרומה.

⁶ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע כתוב שה' מקדש את התרומה, והרי נעשה קדושה על ידי המפריש. ועוד, איך אפשר להשאל על התרומה. והביאור בזה, דבאמת ה' מקדש את התרומה, אבל הזר מברר בין הקודש לחולין, ולכן יכול להשאל על הביורור הזה.

[מו]

⁷ [מו] (כב, טז) [בפסקא מד נתבאר כבר ענין זה, וכאן מוסיף המשך חכמה עוד טעם]. "וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֲוֹן אֲשֶׁמָה בְּאֶקְלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁם" ויש לדקדק, מהו לשון "והשיאו אותם", היה לכתוב ונשאו עון אשמה, שהרי איירי בישראל שאוכלים תרומה, ונשאו על זה עון אשמה.

ובספרי איתא שיש ג' מקומות בתורה שכתוב בלשון גוף שלישי, והיה לכתוב בלשון נוכח. וז"ל הספרי (במדבר פרשת נשא פיסקא לב) "יביא אותו (במדבר ו, יג), וכי אחרים מביאים אותו, והלא הוא מביא את עצמו, זו אחת משלש אתים שהיה ר' ישמעאל דורש בתורה. כיוצא בו אתה אומר, והשיאו אותם עון אשמה (ויקרא כב טז), וכי אחרים משיאים אותם, והלא

משך חכמה

פרשת אמור, פסקא מג – מו, תשלום תרומה לזר שאכלה

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

תשפ"ג, גליון מס' תקלז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

עולה ויורד והביא אשמו. ובמדבר (ו, יג) ביום מלאת ימי נדרו יביא אותו, אפשר, דמרמז דמותר אשם קרב עולה (תמורה יג, ב). ולפי זה אפשר, דהכבש שנתותר מנזירות טומאתו, יביא אותו ביום מלאת לנזירות טהרה לקרבן עולתו. והך דויקבור אותו (דברים לד, ו), דריש בספרי (בהעלותך, פיסקא קו) הקדוש ברוך הוא קברו, עיין שם. ואתי שפיר כל הנך תלתא. ודו"ק. ועיין סנהדרין דף צ, ב דבי רבי אליעזר בן יעקב תנא וכו'. והך דינא דאשם נזיר שיביא ממותרו לעולה לחיובו צריך עיון עוד⁸.

בשיטת רבי אליעזר נחלקו הראשונים, רש"י פירש (תמורה שם) דאינו מביאו לעולת חובתו אלא לדורון בלבד, אבל הרמב"ם בפירושו המשניות בתמורה (ג, ג לפי דפוס אחד) הוא לעולת חובה. ולא ידעתי אם כונת המשך חכמה, דפירוש זה אליבא דרבי אליעזר בלבד איירי, דסובר דמותר אשם לעולת יחיד, והיינו אפילו לרש"י שדוקא לדורון, שאני נזיר שעולה לחובתו. או דוקא לרמב"ם. אבל לרבנן דמותר אשם לעולת קיץ מזבח של ציבור, אין הנזיר מביאו לעולתו. או דלמא אף לרבנן איירי, דאף על פי שמותר אשם לעולת ציבור, מכל מקום, כאן גילתה לנו תורה דין מיוחד במותר אשר נזיר, שנטמא, דמותרו יכול להביאו לעולתו בטהרה, ואולי בכל זה מסתפק המשך חכמה, לכן כתב כאן צריך עיון].

⁸ **תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע כתוב והשיאו אותם, ולא כתוב ונשאו, ובספרי אמרו שיש ג' מקומות בתורה שהיה צריך לכתוב בלשון נוכח וכתוב בגוף שלישי. אבל המשך חכמה מבאר, שבכל מקום ממקומות הללו יש פירוש פשוט, שמתבאר, מדוע כתוב בלשון נוכח, וכאן בא ללמד, שאם הישראל אוכל קדשים, הוא נענש על חילול המקדש, דתמורת מתנות כהונה ולויה נושאים הכהנים והלויים את עון המקדש, להיות נענשים על חילול המקדש על ידי זרים, אבל אם הזר אוכל את הקדשים, נענש הוא בחילול המקדש, לכן כתוב והשיאו – הכהנים – אותם, היינו את ישראל שאכל תרומה, בעון הקדשים. ועיין בפנים עוד ביאור, בכל שאר המקומות.**

(במדבר ו, יג ד"ה יביא אותו). ויתכן על דרך הפשט, דלקמן בפרשת קרח (במדבר יח, א), כתיב שנתן לכהן מתנות כדי שישא עון כהונה, וללוי נתן המעשר שישא עון אהל מועד (שם פסוקים כא כג), ועיין שם. ולזה פירש, כי אם בני ישראל יאכלו התרומה, אין הכהן נושא עון המקדש, ולכן אמר (פסוק טו) ולא יחללו את קדשי בני ישראל כו'. ולזה, והשיאו אותם עון אשמה, פירוש, שהכהנים ישאו עליהם העון אשמה של ישראל, ויכניסו ראשם בזה, אימת, באכלם את קדשיהם. וכונת התרגום אפשר, דבטמא שאכל קודש חייב אשם, עיין שם בפרשת ויקרא (ה, ו) בקרבן

ועל פי זה גם מובן היטב מה שהקשה רש"י על התרגום שכתב "ואונקלוס שתרגם במיכלהון בסואבא, שלא לצורך תרגמו כן", ולפי המבואר יש לומר, דאין כונת תרגום אונקלוס על אכילת תרומה בטומאה, אלא על טמא שאכל קודש, דאיתא בפרשת ויקרא (ה, ו) דחייב אשם תלוי, והיינו שעון המקדש ישיאו הכהנים על הישראל, כמבואר לעיל, ומדוקדק היטב לשון התרגום. וכן הא דכתיב בנזיר (במדבר ו, יג) "וזאת תורת הנזיר פיום מלאת ימי נזרו יביא אתו אף פתח אהל מועד", דמפרש הספרי דהנזיר מביא את עצמו, ונכתב בלשון גוף שלישי, והיה לכתוב בלשון נוכח, באמת כונת התורה ללמד דבר נפלא מאוד, דהנה לפני פרשה זו כתובה פרשת נזיר בטומאה דמביא שתי תורים או שני בני יונה, אחד לחטאת ואחד לעולה, וכבש בן שנתו לאשם, אבל קרבן של נזיר בטהרה הוא כבש בן שנה לעולה וכבשה בת שנתה לחטאת ואיל לשלמים.

והנה מי שחייב אשם ויש בידו מותר אשם, כגון שהפריש מעות לאשם, וקנה אשם ונתר בידו מהמעות של האשם וכדו', מבואר בתמורה (כ, ב) דהמעות נקרבין עולה, אלא שנחלקו רבי אליעזר וחכמים איזה עולה, לחכמים הוא עולת ציבור קיץ מזבח, ולרבי אליעזר עולת יחיד (שם, יג, ב רש"י ד"ה רבי אליעזר. ועיין שם בביאור השיטה מקובצת מנין לרש"י שהיא נדבת יחיד), ואפשר לפי זה, דבא הכתוב ללמד שנוזיר שנטמא, ויש בידו מותר אשם, יכול לביא אותו לעולתו בנזירות טהרה.

וכן הא דכתיב (דברים לד, ו) "ויקברו אתו בגן פארץ מואב מול בית פער וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קַבְרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה", הא דרשו חז"ל בספרי (בהעלותך פסקא קו), שהקדוש ברוך הוא קברו בעצמו.

ולעיל פסקא מד מובא הא דאיתא בסנהדרין דף צ, ב דבי רבי אליעזר בן יעקב תנא וכו', עוד פירוש, מדוע כתוב בלשון נוכח "אותו".

והך דינא דאשם נזיר שיביא ממותרו לעולה לחיובו צריך עיון עוד. [דהנה

